

MdR, NOS Jazzgeschiedenis 298. Kort na de Engels-Amerikaanse oorlog van 1812 vormden een aantal slavenhouders de American Colonization Society die tot doel had: land kopen in Afrika en vrije Negers daarheen transporteren. Want: vrije Negers werden geacht een bedreiging te zijn ^{voor} het instituut slavernij. In 1820 werd de eerste groep overgebracht naar een gebied aan de Afrikaanse Westkust tussen wat nu Sierra Leone is en Ivoorkust. Vanwege de vrijheid, Liberty, werd het land Liberia genoemd, de hoofdstad naar de Amerikaanse president Monroe: Monrovia. Liberia werd in 1847 een zelfstandige republiek, tien jaar na de komst van de eerste z.g. kolonisten, in 1830 dus, waren er pas 1400 zwarte mensen vanuit Amerika naar Afrika teruggebracht, het zouden er in totaal nietmeer dan 15.000 worden. Want de American Colonization Society was al bij de oprichting op grote weerstant gestuit van zowel organisaties van vrije Negers als beijverers voor de afschaffing van de slavernij. Een eeuw na de stichting van de republiek Liberia gaf de regering van ~~de~~ staat Duke Ellington een compositie-opdracht om het 100 jarig bestaan te memoreren. Dat werd de "Liberian Suite" in zes delen, Columbia nam die in New York City op: 24 december 1947. In deze Jazzgeschiedenis die "Liberian Suite", eerst naar aanleiding van opname en uitgave dit. De muziek werd door Columbia uitgebracht op een 25 cm. langspeelplaat, Ellington's allereerste, ten tijde van de opname was het Columbia LP-project nog strikt geheim. Al in 1904 kwam de Engelse platenmaatschappij Neophone uit met 78-toerenplaten van een halve meter diameter waardoor er 10 minuten op een kant kon, maar dat werd ^{meteen} niets. Op het dieptepunt van de economische crisis de Depression, 1931, bracht Amerikaanse Victor een echte langspeelplaat uit -Vitolac, 33 1/3 toer met een 78-toeren groef en leverde een bijbehorende platenspeler met lichtgewicht arm. Te duur ^{toen}, en het project mislukte. In 1944 begon de van geboorte Hongaar Peter Goldmark bij CBS, eigenaar van Columbia Records, niet alleen met 33 1/3 toeren te experimenteren, vooral met een zeer fijne groef: 90 tot 120 per cm. in plaats van de 35 ~~toeren~~, bij 78-toeren. De Tweede Wereldoorlog gaf wat vertraging, in '46 werd de zaak echt aangepakt en in september 1947 kon Goldmark de directie melden dat hij en zijn team een LP en een platenspeleer ontwikkeld hadden die in productie genomen konden worden.

Zowel Columbia als Victor namen sinds het eind van de jaren dertig op 40 cm. 33 1/3 lakplaten op, de mastertake werd dan gecopiëerd op 78 toeren. Bij het snijden van de master voor de LP kon in 1947 gebruik worden gemaakt van de tape records, al in 1899 door de Deen Poulsen geconstrueerd en in de jaren dertig in Hitler-Duitsland door Telefunken geperfectioneerd, ~~maar~~ De Amerikanen liepen zeer achter en veroverden de eerste machines letterlijk toen ze bij het Ardennen offensief aan het eind van de Tweede Wereldoorlog de studio van Radio Luxemburg bezetten. Toen konden ze de Magnetofon gaan nabouwen en hem tape recorder noemen. Juni 1948 presenteerde Columbia op een perconferentie 101 LP's en de verbeterde plaat -speelduur 23 minuten i.p.v. 5 per kant, onbreekbaar, een veel betere geluidskwaliteit en veel minder ruis- was nu meteen een succes, binnen tien jaar was de breekbare 78-toerenplaat verdwenen. Constructeur Peter Goldmark overleed in december 1977 op 71 jarige leeftijd na een auto-ongeluk.

Duke Ellington's "Liberian Suite" werd uitgebracht op een van de allereerste Columbia LP's, ik heb u dit hele verhaal verteld omdat jazz door het grotendeels geïmproviseerd zijn voor bewaren en verspreiden onverbrekkelijk verbonden is, vanaf het eerste begin, met geluidsdragers, in eerste instantie de grammofoonplaat.

Duke Ellington's orkest op die 24ste december 1947. 5 trompetten: Al Kilian, Shelton Hemphill, Francis Williams, Shorty Baker, Ray Nance. 3 trombones: Lawrence Brown, Tyree Glenn, Cladde Jones. 5 saxofoons: Johnny Hodges en Russell Procope-alten, Jimmy Hamilton en Al Sears-tenoren, Harry Carney-bariton. Procope, Hamilton en Carney-klarinet, Carney ook basklarinet. Duke Ellington-piano, Fred Guy-gitaar, Oscar Pettiford en Junior Raglin-bas, Sonny Greer-drums. Billy Strayhorn-arrangeur en componist.

De "Liberian Suite" begint met "I like the sunrise because it brings a new day" gezongen door Al Hibbler en zijn stem is later ingedubbed. Dan volgen 5 dansen, de solisten daarin geef ik u na afloop. Duke Ellington's "Liberian suite".

Duke Ellington a/h Orchestra: Liberian Suite (Duke Ellington)

CBS ~~66607~~

66607

4:27 - I like the sunrise
4:50 - Dance No 1
3:22 - Dance No 2
3:41 - Dance No 3
3:04 - Dance No 4
5:02 - Dance No 5

Duke Ellington's "Liberian Suite", 24 december 1947 gespeeld voor Columbia in New York City, gecomponeerd in opdracht van de regering van de Afrikaanse staat Liberia ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan in 1947.

In "I like the sunrise" zong Al Hibbler, Harry Carney speelde baritonsaxofoon. In "Dance No 1" Jimmy Hamilton op klarinet, Ray Nance^m-cornet en Al Sears-tenorsaxofoon. "Dance No 2": opnieuw klarinettist Jimmy Hamilton, Tyree Glenn-~~vibrafoon~~^{vibrafoon}. "Dance No 3": Ray Nance-viool, Harry Carney-baritonsaxofoon. "Dance No 4": Ray Nance-cornet, Johnny Hodges,altsaxofoon. "Dance No 5": Harry Carney-baritonsaxofoon, Tyree Glenn-trombone, daarna met eerst Ray Nance-cornet en dan Shorty Baker-trompet. *)

Ellington had het druk, eind 1947: een paar dagen na deze opname deed hij twee dagen achtereen concerten in Carnegie Hall. Waarover volgende keer. Dit was NOS Jazzgeschiedenis 298, MdR.

NA 140 261

32:58

00000 opn. 04.09.85

*) Carney's deel in die Dance No 5 vormde in de jaren '60 de basis voor Duke Ellington's "La plus belle Africaine."